

at denne Kommission hurtig vilde gøre sig færdig med sit Arbejde, for at Udbyttet af dette Arbejde kunde i Lovforslag blive forelagt Folkethinget. Det er ikke fket. Der er nu næsten to Aar hengaaet, siden denne Kommission blev sammensat, og vi have ikke hørt til, at Kommissionen til Dato har bragt det allermindeste Udbytte. Jeg skal ikke dable Kommissionen, for at den ikke har vist Arbejdsdygtighed eller Hurtighed i Arbejdet, langtfra; men, hvad jeg nok tør sige, det er dette, at det er beklageligt, at der endnu ikke er set ringeste Udbytte af Kommissionens Forhandlinger, og hvorfor dette er beklageligt, det er, fordi jeg ikke antager, at den høitærede Indenrigsminister vil forelægge noget Forslag, Fattigvæsenet angaaende, for Kommissionen er færdig. Jeg skal nu tillade mig udførligere at udvikle, hvorfor jeg har stillet denne Forespørgsel. Jeg vil da sige, at det er beklageligt, at Fattiglovgivningen nu i disse to Aar har havt en Udsigt til en Ordning, men at denne Sag dog ikke er bleven bragt et Skridt videre frem. Det er for det Første en bekjendt Sag, at Fattiglovgivningen, naar den skal udøves i Praxis, vistnok er en af de vanskeligste Dele af Lovgivningen, og dette har den høitærede Indenrigsminister ogsaa selv erkjendt, idet han netop i den Veiledning, der blev forelagt Kommissionen, gør opmærksom paa, hvilken Uendelighed der er af Lovbestemmelser og Forordninger, hvilken Mængde af Rancelliskrivelser og ministerielle Resolutioner, til hvilke man nødvendigvis maa have Kundskab, for at man skal kunne være istand til paa en fyldestgjørende Maade at forstaa og anvende de for Fattigvæsenet gjældende Regler. Ved Kommunalloven gif Præsten, der hidtil havde havt med Fattigvæsenet at gjøre, ud, og der blev valgt andre Mænd istedetfor. Jeg tror, at det er Noget, som den daglige Erfaring viser, hvor vanskeligt det kan være for dem, der have havt dermed at gjøre nu i en 30 à 40 Aar; men hvor langt vanskeligere har det ikke været for dem, der, ubekjendte med disse Lovbestemmelser, skulde bringe dem frem i Praxis? Og det er saameget desto vanskeligere, som, hvad vistnok ogsaa er den høitærede Indenrigsminister bekjendt, Fat-

tigcorrespondancen føres paa en meget illoyal Maade i Almindelighed, idet det mere gjælder om med et eller andet Profuratorfnek at slippe derfor, end det egentligt kommer an paa aabent og ærligt og kort at stille Sagen frem, og Mænd, der ikke ere vant til den Slags Correspondance, kunne vistnok kun vanskeligt finde sig tilrette dermed. Selv om altsaa den Kommission, der har været nedsat, ikke havde gjort Andet end at faa en Forandring iværksat heri, faaet en Modifikation af Lovgivningen færdig, vilde jeg anse dette for overmaade meget. Men der har været en anden Grund for mig til at komme frem med denne Forespørgsel, og det er den, at, medens det synes, som Kommissionen har staaet stille, har Livet ikke staaet stille; Fattigvæsenet har daglig gjort sine Krav. Følgen deraf har været, at Kommunerne have maattet se at indrette sig paa bedste Maade og finde sig tilrette i den nuværende Tilstand paa den Maade, de mente hensigtsmæssigst, uden at tage noget som helst Hensyn til den Ordning af Fattigvæsenet, vi dog inden kort Tid ønske og visstelig ogsaa haabe. Jeg mener navnlig dermed, at det nu rundt omkring i Landet er blevet Skik at bygge de saakaldte Arbejdsanstalter. Jeg er ingen Fjende af dem i Almindelighed taget, men jeg er under de nuværende Forhold ganske bestemt en Fjende af, at de blive almindelige rundt om i Kommunerne. Jeg er en Fjende af, at Kommunerne tvinges til at købe og anlægge Arbejdsanstalter selv der, hvor Fattigvæsenet meget let kunde lade sig ordne paa en anden og billigere Maade, men især fordi de mange Steder gjøre det, nødte dertil af deres Nabokommuner, thi hvor en Kommune opretter en Arbejdsanstalt, vil det ikke vare længe, før Sognene omkring ogsaa blive nødte dertil, om ikke for Andet, saa for at holde de Fattige borte. Der er en Samlen i disse Forsøg, og det er ikke underligt; det kan ikke være Andet; thi den ærede Minister har selv sagt i sin Veiledning: „Det kan imidlertid ikke være Andet, end at der under den tilstedeværende Mangel paa de fornødne Lovbestemmelser har vist sig Usikkerhed i Administrationens Stilling overfor de omhandlede Anstalter, og det bør derfor gjøres